

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē niḡamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

śrīmadrāmāyaṇē vālmīkīyē ādikāvyaē araṇyakāṇḍē
॥ triṣaṣṭitamah sargaḥ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

śrī raṅgarāmānuja mahādēśikan

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

॥ triṣaṣṭitamah sargaḥ ॥

śrīrāmasya vilāpaḥ

sa rājaputraḥ priyayā vihīnaḥ
śōkēna mōhēna ca pīḍyamānaḥ |
viṣādayan bhrātaramārtarūpō
bhūyō viṣādaṃ pravivēśa tīvram ॥ 3.63.1 ॥

sa lakṣmaṇaṃ śōkavaśābhipannaṃ
śōkē nimagnō vipulē tu rāmaḥ |
uvāca vākyaṃ vyasanānurūpa -
muṣṇaṃ viniḥśvasya rudan saśōkam ॥ 3.63.2 ॥

na madvidhō duṣkṛtakarmakārī
manyē dvitīyō'sti vasundharāyām |
śōkānuśōkō hi paramparāyā
māmēti bhindan hṛdayaṃ manaśca ॥ 3.63.3 ॥

pūrvaṃ mayā nūnamabhīpsitāni
pāpāni karmānyasakṛtkṛtāni |
tatrāyamadyāpatitō vipākō
duḥkhēna duḥkhaṃ yadahaṃ viśāmi ॥ 3.63.4 ॥

rājyapraṇāśaḥ svajanairviyōgaḥ
 piturvināśō jananīviyōgaḥ |
 sarvāṇi mē lakṣmaṇa śōkavēga -
 māpūrayanti pravacintitāni || 3.63.5 ||

sarvaṃ tu duḥkhaṃ mama lakṣmaṇēdaṃ
 śāntaṃ śarīrē vanamētya śūnyam |
 sītāviyōgāt punarapyudīrṇaṃ
 kāṣṭhairivāgniḥ sahasōpadīptaḥ || 3.63.6 ||

sā nūnamāryā mama rākṣasēna
 hyabhyāhṛtā khaṃ samupētya bhīruḥ |
 apasvaraṃ susvaravipralāpā
 bhayēna vikranditavatyabhīkṣṇam || 3.63.7 ||

tau lōhitasya priyadarśanasya
 sadōcitāvuttamacandanasya |
 vṛttau stanau śōṇitapaṅkadigdhaḥ
 nūnaṃ priyāyā mama nābhipātaḥ || 3.63.8 ||

tacchlakṣṇasuvyaktamṛdupralāpaṃ
 tasyā mukhaṃ kuñcitakēśabhāram |
 rakṣōvaśaṃ nūnamupāgatāyā
 na bhrājatē rāhumukhē yathēnduḥ || 3.63.9 ||

tāṃ hārapāśasya sadōcitāntāṃ
 grīvāṃ priyāyā mama suvratāyāḥ |
 rakṣāṃsi nūnaṃ paripītavanti
 śūnyē hi bhittvā rudhirāśanāni || 3.63.10 ||

mayā vihīnā vijanē vanē sā
 rakṣōbhirāhṛtya vikṛṣyamāṇā |
 nūnaṃ vinādaṃ kurarīva dīnā
 sā muktavatyāyatakāntanētrā || 3.63.11 ||

asmin mayā sārddhamudāraśīlā
 śīlātalē pūrvamupōpaviṣṭā |
 kāntasmitā lakṣmaṇa jātahāsā
 tvāmāha sītā bahuvākyajātam || 3.63.12 ||

gōdāvarīyaṃ saritāṃ variṣṭhā
 priyā priyāyā mama nityakālam |
 apyatra gacchēditi cintayāmi
 naikākinī yāti hi sā kadācit || 3.63.13 ||

padmānanā padmapalāśanētrā
 padmāni vānētumabhiprayātā |
 tadapyayuktaṃ nahi sā kadāci -
 nmayā vinā gacchatī paṅkajāni || 3.63.14 ||

kāmaṃ tvidaṃ puṣpitavrkṣaṣaṇḍam
 nānāvidhaiḥ pakṣigaṇairupētam |
 vanaṃ prayātā nu tadapyayukta -
 mēkākinī sātibibhēti bhīruḥ || 3.63.15 ||

āditya bhō lōkakṛtākṛtajña
 lōkasya satyānṛtakarmasākṣin |
 mama priyā sā kva gatā hṛtā vā
 śaṃsasva mē śōkahatasya sarvam || 3.63.16 ||

lōkēṣu sarvēṣu na nāsti kiñcid
yat tē na nityaṃ viditaṃ bhavēt tat |
śaṃsasva vāyō kulapālinīm tāṃ
mṛtā hatā vā pathi vartatē vā || 3.63.17 ||

itīva taṃ śōkavidhēyadēhaṃ
rāmaṃ viṣaṃjñāṃ vilapantamēva |
uvāca saumitriradīnasattvō
nyāyyē sthitaḥ kālayutaṃ ca vākyam || 3.63.18 ||

śōkaṃ viśrjyādya dhṛtiṃ bhajasva
sōtsāhatā cāstu vimārgaṇē'syāḥ |
utsāhavantō hi narā na lōkē
sīdanti karmasvatiduṣkarēṣu || 3.63.19 ||

itīva saumitrimudagrapauruṣaṃ
bruvantamārtō raghuvaṃśavardhanaḥ |
na cintayāmāsa dhṛtiṃ vimuktavān
punaśca duḥkhaṃ mahadabhyupāgamat || 3.63.20 ||

|| ityārṣē śrīmadrāmāyaṇē vālmikīyē ādikāvyē
aranyakāṇḍē triṣaṣṭitamaḥ sargaḥ ||